

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A budapesti Egyetemi Könyvtár «Americana» gyűjteménye. A múlt év tavaszán a Carnegie Endowment for International Peace egy 766 műből, 1196 kötetből álló Americana collectiót ajándékozott a budapesti Egyetemi Könyvtárnak. A gyűjtemény feldolgozási munkálatai 3 hét alatt befejezést nyertek s augusztusban már a gyűjtemény alfabetikus katalógusa is megjelent az Egyetemi Könyvtár címjegyzékének mellékletei sorozatában. Tekintettel a gyűjtemény zárt tárgyi egységére, az igazgató elhatározta, hogy nem bontja meg azt a könyveknek a Könyvtár szakjaiba való beosztásával, hanem egy tovább építendő új külön gyűjtemény, az «Americana» alapanyagaként külön kezelteti.

Folyó év január 13-án megtörtént a gyűjtemény ünnepies átadása az Egyetemi Könyvtár olvasótermében, ahol egy márványtábla örökíti meg a Carnegie Endowment bőkezű ajándékának emlékét. Az ünnepélyen James BUTLER-WRIGHT, az Egyesült-Államok nagykövete beszédet mondott, melyben hangsúlyozta, hogy az ajándék indoka az a gondolat, hogy a nemzetközi érintkezés nem nyugodhatik tisztán materiális bázison, nem nélkülözheti a szellemi, a lelki alapokat és örömét fejezte ki, hogy mint az ajándék átadójának némi része lehet neki is ebben az ajándékozásban, melynek feladata két nációnál kapcsolatainak elmélyítése. A követtől a kultuszminiszter képviselőtében megjelent PETRI Pál államtitkár vette át a gyűjteményt, beszédében annak a reményének adva kifejezést, hogy a könyvek tényleg közelebb fogják hozni egymáshoz a két népet s így az emberszeretet és civilizáció nagy céljait fogják szolgálni; s kéri a követet, hogy továbbítsa a kultuszminiszter köszönetét a Carnegie Endowment vezetőségének. Utána FINÁCZY Ernő prorektor mondott köszönetet s átadta a gyűjteményt PASTEINER Iván könyvtárigazgatónak, aki átvevő beszédében méltatta annak jelentőségét és mint a háború óta egyre intenzívebbé váló magyar-amerikai szellemi kapcsolatok egy új láncszemét üdvözölte.

A gyűjtemény jellegét az ajándékozás célja adja meg. Ez a cél: propaganda, de a legjobb értelemben; módot adni a külföldnek arra, hogy irodalmának legkiválóbb termékeiben ismerhesse meg Amerikát és az amerikai gondolkozást, megismerhesse olyannak, amilyenek az U. S. A. legkiválóbb fiai látták és látják.

Megismertetni az országokat egymással és ezen az úton a nemzetközi megértést és a békét ápolni, — ez a Carnegie Endowment for International Peace feladata, ez ajándékának is a célja. Az anyag összeválogatása megfelel az Endowment jellegének, de megfelel az amerikai érdeklődés irányának is. Tülnyomó nagyrésze szociális problémákkal s az Egyesült-Államok társadalmi strukturájával foglalkozik. Igen szépen van képviselve a tudományos politikai

irodalom, a tipikusan amerikai politika-tudomány. Nagy hely jut az Egyesült-Államok közjoga irodalmának s gazdasági szervezete ismertetésének. Több nagy gyűjteményes munkával és számos monografiával van képviselve az Egyesült-Államok története és ezen belül különösen nagy amerikaiak biográfiája, az amerikai szépirodalom és filozófia és meglepően nagy számban a pedagógia. Ezek képezik a könyvtár törzsanyagát, az általuk adott képet egészíti ki néhány gondosan összeválogatott munka az Egyesült-Államok földjéről, művészetéről, irodalmáról stb. — Szóval a gyűjtemény egy nagy fondal, szakismerettel és szeretettel összeállított U. S. A. standard könyvtár, amely tényleg alkalmas arra, hogy jó képet adjon az amerikai psychéről és az Egyesült-Államok szellemi életéről.

Az Egyetemi Könyvtár egyrészt az értékes ajándék megbecsülésének akart kifejezést adni azzal, hogy e gyűjtemény alfabetikus katalógusát kinyomatta, másrészt mint Magyarország legjobb ilyen irányú speciális könyvtárának tulajdonosa, az Észak-Amerikára vonatkozó standard művek bibliográfiáját kívánta az érdeklődők kezébe adni. (A katalógus címeirása: *Americana*. A Carnegie Endowment for International Peace könyvadományának címjegyzéke. Budapest, 1928. Kir. M. Egyetemi Nyomda. IV. 132 l. 8°. [A budapesti kir. m. Pázmány Péter Tudományegyetemi Könyvtár címjegyzékének mellékletei. III.]

IFJ. DOMANOVSKY SÁNDOR.

Andreas Pannoniusnak egy ismeretlen kéziratot munkájáról. ANDREAS PANNONIUS munkáit — mint ismeretes — olaszországi kutatásai során a fáradhatatlan FRAKNÓI Vilmos fődözte fel egy római és egy modenai kódexben. (L. Magyar Könyvszemle 1879. évf. 113. s. köv. lk.) Az első jelentősebb részletet írónknak *De Regis Virtutibus* c. MÁTYÁS királyhoz írt művéből ÁBEL Jenő tette közzé 1880-ban *Analecta* c. kötetében. (158. s. köv. lk.) Hat évvel később FRAKNÓI az *Irodalomtört. Eml. I. k.*-ben (*Két magyarországi egyházi író a XV. sz.-ből: Andreas Pannonius — Nicolaus de Mirabilibus*) írónknak összes műveit kiadta s ugyanezen kötetének bevezetésében a vonatkozó életrajzi adatokat is összeállította. 1921-ben Giulio BERTONI *Guarino da Verona fra letterati e corligiani a Ferrara* c. munkájában (183. l.) FRAKNÓI-tól függetlenül megemlékezik a modenai 108. sz. (= Q. 9, 12) latin kéziratról, mely tudvalevőleg ANDREAS PANNONIUS két munkáját tartalmazza.

MAZZATINTI kézirat-katalogusának VII. k.-ből, melyben Francesco CARABELLESE a Monteleone di Calabria-ban őrzött CAPIALBI-könyvtár kézíratait ismerteti, már régóta figyelmessé lettem egy kódexre, mely e nevezetes XV. sz.-i latin írónknak egy eddig teljesen ismeretlen munkáját tartalmazza. A katalógusban (204. l.) a munkáról a következőket találjuk: «*Fratris Andreae Pannonii ordinis Chartusiensis super Cantica Cantorum Salomonis expositio devotissima una cum brevi et morali B. Gregorii papae expositione, quae in marginibus ponitur*». In fine: «*Explicit die 16 martii 1506. Inchoata et ad finem usque perducta una cum toto volumine in Chartusia Ferrariae per F. A. professum domus Bononiae primo anno liberationis meae ex Egypto. Qui habet aures audiendi, audiatur*».

ANDREAS PANNONIUSnak eddig ismert munkái FRAKNÓI szerint «inkább

történelmi vonatkozásaik és szerzőjük egyénisége, mint tudományos értékükért bírnak jelentőséggel». Valószínű, hogy ebben az ismeretlen munkájában is, bár a szerző az *Énekek énekéről* elmélkedik, szintén lehetnek érdekes, talán magyar vonatkozású történelmi jellegű kitérések is. Épen ezért, mihelyt pár évvel ezelőtt hosszabb római tartózkodásom során először alkalmam nyílt rá, azonnal megkíséreltem, hogy a kódex szövegét másolatban megszerezze. E feladat megoldása annál sürgetőbbnek tűnt fel előttem, mert a magán-könyvtárak sorsa általában meglehetősen változatos szokott lenni s így ki lehetünk annak téve, hogy a becsesnek ígérkező kódex egyik napról a másikra mindörökkre eltűnik szemünk elől. Azonban váratlan akadályokra bukkantam, sőt az első próbálkozások alkalmával a tulajdonos-társaktól közvetett úton olyan hírt kaptam, mintha a kódex már nem is lenne a CAPIALBI-család birtokában. Ez a híradás tévesnek bizonyult, amennyiben 1926 tavaszán a római magyar intézet két tagja, NAGY Lajos és SZALAY Ákos északafrikai tanulmányújukra indulóban kérésemre lekötelező áldozatkésztséggel felkeresték Monteleone-ben a szóbanforgó könyvtár tulajdonosait s megállapították, hogy a kódex egyelőre változatlanul a régi helyén van. A múlt év nyarán megfélemlenek gondolt előkészítés után ismét kísérletet tettem arra, hogy a kézirat lemásolására engedélyt szerezzek, amennyiben egyik tanítványomat, JUHÁSZ Lászlót különböző ajánlólevelekkel felszereltem e feladat megoldására Monteleone-be küldtem. Ez alkalommal az egyik épen jelenlevő társtulajdonos anynyira elzárkózott a kódex lemásolására vonatkozó minden kérés teljesítése elől, hogy még a kézirat megmutatására sem volt hajlandó. A közel jövőben ismét meg fogom próbálni, hogy ANDREAS PANNONIUS ismeretlen művéhez valami módon hozzáférhessek. Az erre vonatkozó újabb tárgyalások kimenetele egyelőre fölötte bizonytalan. Az eddigi tapasztalatok után arra is el kell készülnünk, hogy a jeles magyarországi latin író ismeretlen műve továbbra is hozzáférhetetlen lesz a magyar tudomány számára.

(Szeged.)

HUSZTI JÓZSEF.

VÁLTOZÁSOK

a magyarországi nyomdáknál 1928 nov. 1-től 1929 ápr. 30-ig.

Budapesten.

- Ádám és Biermann*, Metropolitán nyomdai müintézet. V., Falk Miksa-utca 24.
Augenfeld Márkus és Polgár Béla, «Royal» kny. VII., Rózsa-utca 45.
Boros Ignác. VI., Podmaniczky-utca 24.
Braun Aladár. VI., Bajnok-utca 5.
Fischer Gyula. VI., Lázár-utca 13.
****Gergely Miksa**. VI., Lázár-utca 2.
****Gerő Sándor**. II., Székely-utca 2.
Gewürz Ferdinánd, «Glória» kny. VI., Király-utca 18.
Havas Ödön. VIII., Hunyadi-utca 7.
****Kálmán György**. V., Vadász-utca 32.
Katzburg Manó. VII., Dob-utca 25.
Katzburg Salamon. VII., Dob-utca 28.
Keszler Izidor. VI., Vasváry Pál-utca 9.
Kohn Ignác Artur. VII., Klauzál-tér 4.
Ladányi János, «Madách» ny. IV., Magyar-utca 52.
****Landesmann Gyula és Tsai**. VIII., Népszínház-utca 26.
Löffler Lipót. VII., Kisdíófa-utca 2.
Magyar József és Kämpfner Andor. VIII., József-utca 6.
****Morva Rexő**. X., Alkér-utca 32.
Morvai Vilmos. VI., Király-utca 54.
Naftali Aron. VI., Király-utca 32.
Neufeld Zoltán. VII., Rombach-utca 8.
Paulovits Imre. V., Sziget-utca 19.
Pollák Sándor. VI., Rózsa-utca 76.
****Rothenstein Vilmos és Klein László**. VII., Szövetség-utca 6.
Rusznák Lajos. VII., István-út 17. (Nefelets-utca 34.)
****Schmiedl Sándor**. VI., Lázár-utca 13.
Singer Bernát. VIII., Bezerédi-utca 4.
Steiner Heimi Henrik. VII., Király-utca 3.
****Steininger Nátán**. VII, ker., Erzsébet-körút 44.
Sylvester irod. és ny. int. rt. VI., Hermina-út 37.
****Szabó Jenő és Geiszt Mártonné**. V., Arany János-utca 3.
****Szabó Lajos**, Medika ny. IX., Lónyay-utca 18/a.
Szepes Árpád és Leiner Tivadar. V., Alkotmány-utca 15.
****Vajda István**. VI., Lázár-utca 15.
Viola és Geiszt. V., Arany János-utca 3.
Weisz Armin. VII., Wesselényi-utca 22.
****Weisz Sándor**. IX., Ráday-utca 11—13.
****Weisz Simon**. VI., Ó-utca 16.
Weisz Simon. VIII., Vig-utca 6.
****Zwebner Jakab**. VI., Király-utca 32.

Vidéken.

- Baja*. *Bakanek és Goldberger. Árpád-utca 12.
Cegléd. **Ceglédi Hangya Szövetkezeti ny. Nagy Elek és Turi Éde.
Csorna. **Csornai nyomda vállalat. Nyomda és lapkiadó közkereseti társaság, Eigner Géza.
Dunavescé. Weiner Miksa.
Győr. Pannonia kny. Tulajd. Raab Béla. Andrassy-út 15.
Kalocsa. *Berkes és Társa.
Kecskemét. Horváth Ödön. Kecskeméti Közlöny nyomda és lapkiadó vállalat. Arany János-utca 8.
 Varga Gyula. Merkantil ny. Koháry-utca 2.
Kiskőrös. Szabolcs Testvérek.
Kiskunhalas. Kiskunhalas Helyi Értesítője lapvállalat nyomdája.
Kispest. Kovács Jenő.
Kistelek. *Kultura ny.
Kunszentmárton. Lakatos József.
Miskolc. *Miskolci kny. rt.
Nyíregyháza. *Tiszavidék ny.
Pesterzsébet. Molnár János.
 Róth Lajos. Kertész-utca 4.
Pestszentlőrinc. Dávidovits Zsigmond. «Gráfika» ny. Üllői-út 123.
Pestújhely. Gewürtz Ferdinánd. Gr. Andrassy Gyula-út 32.
 Molnár János. Templom-tér 6.
 Németi Elemér.
Sashalom. Miselbach Ede. Gizella-út 1.
Szabadszállás. Preller János.
Tabilótfalu. **Sylvester ny.
Ujkécske. **Luspay Gyula.
Újpest. Bellák Gyula. «Attila» ny. Árpád-út 18.
 Székely Jenő. Sokszorosító Ipar ny. Király-utca 1.
Vác. Ábelesz Gábor. «Pannonia» ny.
****Váci keresztény ny. rt.**

A két **-gal jelzett nyomdák megszűntek; az egy *-gal jelzett nyomdák változásról magánúton értesültünk.